

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 8.6.2011
SEK(2011) 687 lopullinen

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

**oikeudesta asianajajaan rikosoikeudenkäyntimenettelyissä ja oikeudesta ilmoittaa
pidätyksestään**

{KOM(2011) 326 lopullinen}

{SEK(2011) 686 lopullinen}

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Vaikutustenarviointi liittyy toimenpiteeseen, joka koskee epäiltyjen ja syytettyjen oikeutta asianajajaan rikosoikeudenkäyntimenettelyissä ja oikeutta ilmoittaa pidätyksestään kolmannelle henkilölle. Toimenpiteen tarkoituksena on vahvistaa kaikkialla EU:ssa noudatettavat vähimmäissäännöt, jotka sääntelevät oikeutta asianajajaan ja oikeutta ilmoittaa pidätyksestään.

Ongelmat

Vaikutustenarvioinnin yhteydessä havaittuja yleisiä ongelmia ovat 1) riittämätön keskinäinen luottamus jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten välillä ja 2) perusoikeuksien riittämätön suoja rikosoikeudenkäyntimenettelyissä EU:ssa. Erityisongelmana on asianajajan käyttöä ja pidätyksestä ilmoittamista koskevien oikeuksien riittämättömyys useissa jäsenvaltioissa. Nämä ongelmat ilmenevät monin eri tavoin. Useissa jäsenvaltioissa epäillyiltä puuttuu nykyään oikeus tavata asianajaja ennen poliisikuulustelua ja/tai oikeus saada asianajajan apua poliisikuulustelun aikana. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on katsonut, että epäillyillä olisi oltava oikeus tavata asianajaja heti ensimmäisestä poliisikuulustelusta alkaen, minkä lisäksi asianajajan olisi voitava osallistua aktiivisesti heidän puolustukseensa poliisikuulustelun aikana (*Salduz v. Turkki*, *Brusco v. Ranska*). Jäsenvaltioiden välillä on vaihtelevuutta sen suhteen, voiko oikeudesta asianajajaan luopua. Ilman asianajajan läsnäoloa hankittuihin todisteisiin suhtaudutaan eri jäsenvaltioissa eri tavoin. Myöskään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevia menettelyjä varten ei ole annettu EU:n sääntöjä, joilla säänneltäisiin etsitylle henkilölle tarjolla olevaa oikeusapua sekä pidätysmääräyksen antaneessa että sen täytäntöönpanosta vastaavassa valtiossa, mikä on omiaan heikentämään luottamusta entisestään. Tämä tulee hyvin esiin vaikutustenarvioinnissa esitetyistä tapauselostuksista. Kidutuksen vastainen eurooppalainen komitea (CPT) on todennut pidätetyiltä maavierailujensa yhteydessä saamiensa tietojen perusteella, että vaikka oikeus ilmoittaa pidätyksestä olisi kirjattu lainsäädäntöön, siitä ei käytännössä kerrota kaikille pidätetyille tai se tehdään vasta huomattavan viivästyksen jälkeen (usein vasta kun menettely on edennyt tiettyyn vaiheeseen, esimerkiksi kun asia tulee tuomarin käsiteltäväksi). Komitea myös totesi, että monissa tapauksissa pidätetyille ei kerrota, onnistuiko yhteydenotto hänen nimeämäänsä henkilöön.

Toissijaisuus: EU:n tasolla katsotaan olevan tarvetta toteuttaa näihin kysymyksiin liittyviä toimia, koska kansalaisten ja myös rikollisten liikkuvuuden myötä ongelma on luonteeltaan rajatylittävä. Lisäksi on otettava huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja kidutuksen vastaisen kansainvälisen yleissopimuksen täytäntöönpanomekanismien puutteet ja toisaalta EU:n toimenpiteisiin liittyvä mahdollisuus soveltaa täysimääräisesti EU:n täytäntöönpanomekanismin tarjoamia keinoja.

Tavoitteet

Jos EU:n tasolla toteutetaan toimenpide tai toimenpiteitä asianajajan tapaamisoikeuden parantamiseksi, sillä tai niillä olisi oltava seuraavat yleis- ja erityistavoitteet:

Yleis-tavoitteet:	<ul style="list-style-type: none">• parantaa oikeudellista yhteistyötä EU:ssa• varmistaa kaikille yksilöille perusoikeuksien suojan asianmukainen taso rikosoikeudenkäyntimenettelyissä
Erityis-	<ul style="list-style-type: none">• vähentää kustannuksia, jotka aiheutuvat jäsenvaltioiden välistä

tavoitteet:	<p>oikeudellista yhteistyötä koskevien pyyntöjen täytäntöönpanoon liittyvistä viivästyksistä, kieltäytymisistä ja muutoksenhauista</p> <ul style="list-style-type: none"> • varmistaa, että epäillyillä tai syytetyillä on oikeus käyttää asianajajaa koko rikosoikeudenkäyntimenettelyn ajan • varmistaa, että epäillyillä tai syytetyillä, joilta on riistetty vapaus, on oikeus siihen, että vapaudenriistosta ilmoitetaan heidän valitsemalleen kolmannelle henkilölle.
--------------------	---

Eri toimintavaihtoehdot

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin seuraavia toimintavaihtoehtoja:

- **Toimintavaihtoehto 1:** Nykytilanteen säilyttäminen. Tämä vaihtoehto ei edellytä EU:n tason toimia.
- **Toimintavaihtoehto 2:** Suositus hyvistä käytänteistä, jotka koskevat epäiltyjen ja syytetyjen oikeutta asianajajaan ja oikeutta ilmoittaa pidätyksestään.
- **Toimintavaihtoehto 3:** Direktiivi, jolla vahvistetaan oikeutta asianajajaan koskevat vähimmäissäännöt Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvan säännösten (Euroopan ihmisoikeussopimus ja EIT:n oikeuskäytäntö) ja pidätyksestä ilmoittamista koskevan CPT:n suosituksen pohjalta ja lujitetaan vastavuoroista tunnustamista koskevien välineiden soveltamista.
 - Tämä vaihtoehto kattaisi viisi erityisnäkökohtaa, jotka liittyvät asianajajan käyttöä koskevaan oikeuteen ja oikeuteen ilmoittaa pidätyksestään. Se takaisi erityisesti nopean pääsyn asianajajan puheille, siinä määriteltäisiin kyseisen oikeuden sisältö ja oikeus saada palautetta pidätyksestä ilmoittamisesta, siinä säädettäisiin oikeudesta luopumisesta ja oikeussuojakeinoista, ja sitä sovellettaisiin eurooppalaista pidätysmääräystä koskeviin menettelyihin sekä pidätysmääräyksen antaneissa valtioissa että täytäntöönpanovaltioissa.
- **Toimintavaihtoehto 4:** Direktiivi, joka perustuu pidätyksestä ilmoittamista koskevaan CPT:n suositukseen ja jolla annetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen säännöstöä pidemmälle meneviä sääntöjä oikeudesta asianajajaan sekä lujitetaan vastavuoroisen tunnustamisen välineiden soveltamista.
 - Tämä vaihtoehto varmistaisi vaihtoehdossa 3 kuvattujen toimien lisäksi sen, että asianajaja olisi käytettävissä jo ennen poliisikuulustelua (eikä vasta sen yhteydessä). Pidätyksestä ilmoittamista koskeva oikeus olisi sisällöltään sama. Tämän vaihtoehdon myötä puolustusasianajajan käyttö olisi pakollista kautta linjan, ja siinä kiellettäisiin käyttämästä todisteita, jotka on hankittu asianajajan käyttämistä koskevan oikeuden vastaisesti.

VAIKUTUKSET

Tuloksellisuus tavoitteiden kannalta:

- **Toimintavaihtoehto 1:** Koska jäsenvaltiot eivät ole panneet Euroopan ihmisoikeussopimusta ja EIT:n oikeuskäytäntöä sekä CPT:n suosituksia täytäntöön yhdenmukaisesti, epäiltyjen suojele ei ole asianmukaisella tasolla. Euroopan ihmisoikeussopimus ja siihen liittyvä oikeuskäytäntö eivät myöskään kata eräitä tähän

liittyviä näkökohtia, kuten eurooppalaista pidätysmääräystä koskevia menettelyjä, jotka ovat olennaisia oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takaamiseksi.

- **Toimintavaihtoehto 2:** Ei ole varmaa, että ei-sitova suositus pantaisiin täytäntöön kokonaisuudessaan kaikissa jäsenvaltioissa, varsinkaan niissä, jotka eivät tätä nykyä noudata EIT:n vähimmäisnormeja ja CPT:n suosituksia.
- **Toimintavaihtoehto 3:** Tällä vaihtoehdolla on kaikki säädökseen liittyvät vahvuudet (sitovuus, korkea täytäntöönpanokelpoisuus). Erityisesti on syytä korostaa, että seuraavat seikat lisäävät yhdenmukaisuutta EIT:n oikeuskäytäntöön perustuvan säännösten ja CPT:n suositusten kanssa sekä edistävät oikeudellista yhteistyötä:
 1. **Ajallinen soveltamisala:** oikeus asianajajaan heti ensimmäisestä poliisikuulustelusta alkaen ja oikeus ilmoittaa vapaudenmenetyksestä
 2. **Aineellinen soveltamisala:** säädetään, mitä toimia oikeudellinen neuvonantaja voi toteuttaa, minkä lisäksi oikeutta ilmoittaa pidätyksestä on vahvistettu velvoitteella antaa sitä koskevaa palautetta
 3. **Luopuminen oikeudesta asianajajaan**
 4. **Oikeuksien loukkausten seuraamukset:** säädetään, että jäsenvaltioiden on vahvistettava oikeussuojakeinot asianajajan käyttöä koskevan oikeuden loukkausten varalta
 5. **Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat tapaukset:** eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevalla henkilöllä on oikeus asianajajaan sekä pidätysmääräyksen antaneessa että sen täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa.
- **Toimintavaihtoehto 4:** Tämän vaihtoehdon mukainen direktiivi varmistaisi vaihtoehdossa 3 kuvattujen toimien lisäksi sen, että asianajaja olisi käytettävissä jo *ennen* poliisikuulustelua (eikä vasta sen *yhteydessä*). Pidätyksestä ilmoittamista koskeva oikeus olisi sisällöltään sama. Puolustusasianajajan käyttö olisi pakollista kautta linjan. Lisäksi kiellettäisiin käyttämästä todisteita, jotka on hankittu asianajajan käyttämistä koskevan oikeuden vastaisesti. Nämä lisäelementit (1, 3 ja 4) parantaisivat oikeudellista yhteistyötä seuraavasti:
 1. **Ajallinen soveltamisala:** Antamalla oikeus tavata asianajaja jo ennen ensimmäistä poliisikuulustelua varmistettaisiin, että epäilty voi valmistella puolustustaan ennen kuulustelua.
 2. **Pakollinen puolustusasianajaja:** Vaatimus, jonka mukaan epäillyllä on oltava käytössään asianajaja koko menettelyn ajan, on oikeusviranomaisen kannalta merkittävin yksittäinen luottamusta lisäävä tekijä.
 3. **Oikeuksien loukkausten seuraamukset:** Säädetään EU:n tasolla, että tuomioistuimessa ei saa käyttää todisteita, jotka on hankittu asianajajan käyttöä koskevan oikeuden vastaisesti.

Vaikutus perusoikeuksiin

- **Toimintavaihtoehto 1:** Perusoikeuksien suoja vaihtelee myös jatkossa kunkin kansallisen järjestelmän mukaan. Perusoikeuskirjaa sovelletaan ainoastaan EU:n oikeuden

täytäntöönpanon yhteydessä, esimerkiksi eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien menettelyjen puitteissa.

- **Toimintavaihtoehto 2:** Tämän toimintavaihtoehtoon vaikutus ja se, miten se parantaisi oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, epäillyn ja syytetyn oikeutta puolustautumiseen sekä suojelua huonoa kohtelua vastaan, riippuisi EU:n suosituksen täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa.
- **Toimintavaihtoehto 3: Oikeus vapauteen ja turvallisuuteen** (perusoikeuskirjan 6 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 5 artikla), **oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin** (perusoikeuskirjan 47 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artikla) sekä **syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen** (perusoikeuskirjan 48 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 6 artikla) vahvistuisivat kaikki. Sekä oikeus asianajajaan että oikeus ilmoittaa pidätyksestään ovat muodollisia takeita huonoa kohtelua vastaan, ja siten ne suojaavat pidätettyä **huonoa kohtelua koskevan kiellon** rikkomiselta (perusoikeuskirjan 4 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 3 artikla). Oikeus ilmoittaa pidätyksestään edistää **oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen** (perusoikeuskirjan 7 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 8 artikla).
- **Toimintavaihtoehto 4: Oikeus vapauteen ja turvallisuuteen** (perusoikeuskirjan 6 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 5 artikla), **oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin** (perusoikeuskirjan 47 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artikla) sekä **syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen** (perusoikeuskirjan 48 artikla ja ihmisoikeussopimuksen 6 artikla) vahvistuisivat kaikki. Oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin vahvistuisi entisestään, jos käyttöön otettaisiin kielto käyttää tuomioistuimessa todisteita, jotka on saatu asianajajan käyttöä koskevan oikeuden vastaisesti.
- **Rahoitusta ja taloutta koskevat vaikutukset**
- **Toimintavaihtoehto 1:** Tähän vaihtoehtoon ei liity mitään välittömiä rahoitusvaikutuksia, mutta se ei myöskään vähennä jäsenvaltioiden lainvalvonnan kustannuksia eikä kustannuksia, joita epäillyille tai syytetyille aiheutuu muutoksenhausta tai syytetoimien hylkäämisestä tai viivästyisestä siksi, että heillä ei ole riittävästi oikeutta asianajajan käyttöön.
- **Toimintavaihtoehto 2:** Vaikutukset riippuvat siitä, panevatko jäsenvaltiot täytäntöön kaikki suosituksen toimenpiteet vai vain osan niistä.
- **Toimintavaihtoehto 3:** Rahoitusvaikutukset ovat **suurille jäsenvaltioille keskimäärin 300 000 euroa ja pienille jäsenvaltioille 4 100–70 950 euroa**. Myös yksilöille aiheutuu taloudellisia vaikutuksia. Näiden suuruudeksi on vaikutustenarvioinnissa arvioitu (karkeasti) noin **1 500 euroa** kutakin eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevaa henkilöä kohti.
- **Toimintavaihtoehto 4:** Tämän vaihtoehtoon rahoitusvaikutukset saattavat olla suurille jäsenvaltioille jopa **179 miljoonaa euroa** ja keskikokoisille jäsenvaltioille noin **110 miljoonaa euroa**. Yksilöille aiheutuvien kustannusten määräksi arvioidaan **4 170–5 200 euroa** epäiltyä/syytettyä ja asiaa kohti (rikosoikeudenkäyntimenettelyssä osallisena oleva henkilö) ja noin **1 500 euroa** henkeä ja asiaa kohti (eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena oleva henkilö).

Vaikutus kansallisiin oikeusjärjestelmiin

- **Toimintavaihtoehto 1:** Tarve panna täytäntöön eräät EIT:n tuomiot ja CPT:n suositukset saattaa jopa lisätä vallitsevaa vaihtelua, varsinkin kun on nähtävissä, että jäsenvaltiot tulkitsevat EIT:n tuomioita eri tavoin.

- **Toimintavaihtoehto 2:** Tämä vaikutus on tuskin merkittävämpi kuin EIT:n tuomioiden ja CPT:n suositusten vaikutus yksinään.
- **Toimintavaihtoehto 3:** Tämä vaihtoehto takaisi, että kansalliset oikeusjärjestelmät olisivat suurin piirtein linjassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja EIT:n oikeuskäytännön sekä CPT:n suositusten kanssa, mikä edellyttäisi joitakin lainsäädäntöuudistuksia.
- **Toimintavaihtoehto 4:** Direktiivin vaatimusten täyttäminen edellyttäisi merkittäviä lainsäädäntöuudistuksia. Joidenkin jäsenvaltioiden saattaa olla vaikea hyväksyä joitakin tähän vaihtoehtoon sisältyviä vaatimuksia.
- Vaihtoehtojen vertailu:

Toimintavaihtoehto 3 on osoittautunut parhaaksi yhdistelmäksi, kun otetaan huomioon sekä kustannukset että tavoitteiden saavuttaminen. **Sen vuoksi se arvioidaan vaihtoehtoista parhaaksi.**

Tavoitteet/kustannukset	Toimintavaihtoehto 1	Toimintavaihtoehto 2	Toimintavaihtoehto 3	Toimintavaihtoehto 4
Oikeudellisen yhteistyön tehostumisesta aiheutuvat säästöt	0	√	√√	√√[√]
Vaikutus perusoikeuksiin	Vähäinen	Vähäinen	Keskisuuri tai suuri	Suuri
Rahoitusta ja taloutta koskevat vaikutukset (ks. yksityiskohtaiset selvitykset liitteiden V ja VI taulukoissa)	0 ¹	Vaihtelevat sen mukaan, miten jäsenvaltiot panevat suosituksen täytäntöön	Jäsenvaltioille: Oikeudesta asianajajaan eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä täytäntöönpanovaltiossa aiheutuisi kustannuksia noin 300 000 euroa suurille jäsenvaltioille ja 4 100–70 950 euroa pienille jäsenvaltioille [ottaen huomioon 5.3.3 kohdassa mainitut varaukset]. <u>HUOM.</u> Kaikki direktiivistä toimintavaihtoehdon 1 lisäksi aiheutuvat lisävaatimukset on katsottu kustannusneutraaleiksi. (ks. näiden tietojen tarkempi analyysi liitteessä V olevassa taulukossa)	Jäsenvaltioille: Tästä vaihtoehdosta aiheutuisi <u>toiminnan alussa</u> jopa 179 miljoonan euron kustannukset suurille jäsenvaltioille ja noin 110 miljoonan euron kustannukset keskisuurille jäsenvaltioille [ottaen huomioon 5.3.4 kohdassa mainitut varaukset]. Tästä vaihtoehdosta aiheutuisi <u>toiminnan loppuun</u> mennessä noin 309 miljoonan euron kustannukset suurille jäsenvaltioille, joilla on kattava oikeusapu-järjestelmä, ja 137 046 euron kustannukset keski-suurille jäsenvaltioille, joiden oikeusapu-järjestelmä ei ole yhtä kattava. Oikeudesta asianajajaan eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä täytäntöönpanovaltiossa aiheutuisi kustannuksia noin 300 000 euroa suurille jäsenvaltioille ja 4 100–70 950 euroa pienille jäsenvaltioille. <u>HUOM.</u> Kaikki direktiivistä toimintavaihtoehdon 1 lisäksi aiheutuvat lisä-

¹ Kuten edellä 5.3.1 kohdassa todetaan, tästä vaihtoehdosta aiheutuisi kuitenkin huomattavat kustannukset jäsenvaltioille, jotka eivät täytä Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimuksia.

				vaatimukset on katsottu kustannusneutraaleiksi. (ks. näiden tietojen tarkempi analyysi liitteessä VI olevassa taulukossa)
	Yksilöille: ei kustannuksia	Yksilöille: ei kustannuksia	Yksilöille: Noin 1 500 euroa eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevaa henkilöä kohti	Yksilöille: 1. Rikosoikeudenkäyntimenettelyn kohteena olevat henkilöt: noin 4 170–5 200 euroa epäiltyä/syytettyä ja asiaa kohti 2. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevat henkilöt: Noin 1 500 euroa henkilöä kohti
Vaikutus kansallisiin oikeusjärjestelmiin	0	Vähäinen tai keskisuuri	Keskisuuri tai suuri	Suuri

Vaihtoehto 4 on selvästi tehokkain, kun tarkastellaan kaikkien yleis- ja erityistavoitteiden saavuttamista, mutta vaihtoehto 3 on lähes yhtä tehokas. Sen sijaan vaihtoehdosta 4 aiheutuu jäsenvaltioille monin verroin suuremmat kustannukset (satoja miljoonia euroja) kuin vaihtoehdosta 3 (300 000 euroa jäsenvaltiota kohti). Vain hieman parempi tavoitteiden saavuttaminen ei siis riittäisi tasapainottamaan kustannusten epäsuhtaa. Myös yksilöille aiheutuvat rahoitusvaikutukset eroavat vaihtoehdoissa 3 ja 4 huomattavasti toisistaan: jälkimmäinen vaihtoehto aiheuttaisi kutakin henkilöä ja oikeudellista menettelyä kohti jopa useiden tuhansien eurojen kustannukset.

EU:N LISÄARVO JA PARHAAN VAIHTOEHDON OIKEASUHTEISUUS

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto takaa, että kaikki epäillyt ja syytetyt saavat kaikkialla EU:ssa asianmukaisen ja tehokkaan oikeuden käyttää asianajajaa. Lisäksi kaikki epäillyt ja syytetyt, joilta on riistetty vapaus, saavat oikeuden ilmoittaa pidätyksestään kolmannelle henkilölle. Direktiivillä asetetaan jäsenvaltioille velvoitteita, jotka ovat täytäntöönpanokelpoisia jäsenvaltioiden tuomioistuimissa sen jälkeen kun direktiivi on saatettu osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Euroopan unionin tuomioistuin tarjoaa suojakeinot direktiivin rikkomistapauksissa, minkä lisäksi komissiolla on valtuudet nostaa tarvittaessa rikkomuskanne jäsenvaltioita vastaan. Yhdessä nämä toimet takaavat, että jäsenvaltioilla on voimakkaat kannustimet noudattaa direktiiviin perustuvia velvollisuuksiaan.

Oikeus asianajajaan ja oikeus ilmoittaa pidätyksestään olisi mainittava nimenomaisesti EU:n oikeusjärjestyksessä, koska EU:n perusoikeuskirjan 4, 7, 47 ja 48 artiklassa säädetään suojelusta huonoa kohtelua vastaan, oikeudesta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä oikeudesta puolustukseen ja syyttömyysolettamasta. SEUT-sopimuksen 82 artiklan 2 kohta

tarjoaa selkeän oikeusperustan yksilön oikeuksia rikosoikeudenkäyntimenettelyissä koskevien EU:n laajuisten vähimmäissääntöjen vahvistamiselle.

Tämän lisäksi parhaaksi arvioidun vaihtoehdon odotetaan tuovan säästöjä, kun muutoksenhaut, EIT:n tuomiot tai oikeudellisen yhteistyön menettelyjen viivästykset vähenevät. Säästöjä arvioidaan kertyvän kaikille jäsenvaltioille yhteensä seuraavien kymmenen vuoden aikana **3,73–11,19 miljoonaa euroa**.

SEURANTA JA ARVIOINTI

Koska direktiivi heijastaa ainakin tietyiltä osin nykyisiä Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvia velvoitteita tai sellaisia velvoitteita, jotka ovat jo ainakin jossain muodossa käytössä useissa jäsenvaltioissa, kahta vuotta on pidetty riittävänä määräaika, jotta jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöönsä ja käytäntöihinsä. Se, että oikeus asianajajaan ja oikeus ilmoittaa pidätyksestään on yhdistetty samaan toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpanolla on yksi määräaika, helpottaa jäsenvaltioiden työtä, koska 21 jäsenvaltiossa nämä oikeudet sisältyvät jo nyt samaan kansalliseen säädökseen. Lisäksi monet jäsenvaltiot ovat jo käsitelleet näitä kysymyksiä, niin että monet voivat hyötyä vastauksista, joita ne ovat antaneet pidätyksestä ilmoittamista koskeviin CPT:n suosituksiin. Eräissä jäsenvaltioissa on myös toteutettu viime aikoina lainkäyttövallan uudistuksia, joiden tarkoituksena on ollut saattaa kansallinen lainsäädäntö yhdenmukaiseksi EIT:n oikeuskäytännön kanssa. Tämä osoittaa, että hyvin merkittäviä muutoksia voidaan toteuttaa jopa nopeammalla aikataululla.

Direktiiviehdotuksen liitteenä olevan täytäntöönpanosuunnitelman ohella direktiivissä säädetään, että jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden täytäntöönpanosta ehdotettujen muutosten luonteen mukaan. Komissio aikoo laatia 3–5 vuoden kuluttua ehdotuksen täytäntöönpanosta erityisen empiirisen tutkimuksen, jossa pääpaino on tietojen keräämisellä.